

Geopolitika získala po druhé světové válce pejorativní nádech. Vina byla především na straně nacistického Německa, kde geopolitické myšlení přispělo k ospravedlnění expanzivní politiky Třetí říše. Velmi rychle se vrátila v dobách studené války, kdy bipolární ideologické rozdělení světa otázky vztahu moci a prostoru znovu vrátily do středu politické diskuse. Od šedesátých let jsme tak svědky nového rozmachu geopolitiky, která přestává zahrnovat výhradně imperiální koncepce a její zastánci přicházejí se zcela novými koncepcemi (souvisejícími s technologickým boomem), odmítají státocentrismus a dokonce kombinují geopolitiku s ekologií.

Geopolitika obecně, použijeme-li definice Oskara Krejčího, tedy „*teorie mezinárodní politiky, která studuje zákonitosti vlivu zemského povrchu na politiku států a pravidla pohybu síly v prostoru*“ (Krejčí, Oskar: Mezinárodní politika, 1997) i dnes zůstává oblastí společenských věd, konkrétně mezinárodních vztahů, jejíž znalost je bezpodmínečně nutná pro schopnost orientace a pohybu v současném světě, pokud máme zájem chápat, analyzovat a také ovlivňovat probíhající politické procesy. Kolektiv autorů z tří amerických univerzit přináší v publikaci „The Geopolitics Reader“ originální pohled na vývoj geopolitiky a výrazně tak přispívá k prohloubení znalostí historického vývoje mezinárodní politiky a mezinárodních vztahů, včetně otevření zcela nových úhlů pohledu na některé události a děje poslední doby.

Vedoucí kolektivu, Gearóid Ó Tuathail je profesorem mezinárodních vztahů na Virginia Tech' Campus ve Washingtonu. *The Geopolitics Reader* (dále jen „Reader“) je historickým přehledem vývoje a přístupů ke geopolitice. Zahrnuje minimum komentářových textů (vyjma krátkých úvodů k jednotlivým kapitolám a některých kapitol, kde o určité problematice pojednávají samotní editoři „Readeru“). Sestává celkem z pěti zcela tematicky a ideově odlišných kapitol (**Imperialist geopolitics, Cold war geopolitics, Twenty-first century geopolitics, The geopolitics of global dangers, Anti-geopolitics**), z nichž každá obsahuje zásadní a paradigmatické texty významných osobností, které vývoj mezinárodních vztahů utvářely, nebo jakkoli ovlivňovaly.

Nalezneme tak poměrně pestrou plejádu autorů. Od textů Halforda J. Mackindera a Karla Haushoffera, nebo i kapitoly z *Mein Kampf* Adolfa Hitlera přes studenoválečné texty, dokumenty a manifesty („Zdroje sovětského chování“, Brežněvova doktrína, Trumanova doktrína, ale i Fukuyamův „Konec dějin“), až ekonomickému pohledu na geopolitiku (boj o zdroje), unilaterální obhajobu globální hegemonie USA (Huntington) nebo postmoderní diskurz v podobě textů například George Konrada. Zajímavými perlami je jistě zahrnutí „orientalismu“ E.W. Saida a „dopisu Americe“ Usámy bin Ládina.

The Geopolitics Reader

Gearóid Ó Tuathail, Simon Dalby and Paul Routledge